

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту наказу Міністерства фінансів України
«Про внесення змін до Порядку складання іспитів при атестації аудиторів»

I. Визначення проблеми

Відповідно до статті 19 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (далі – Закон) аудитором може бути визнана фізична особа, яка, зокрема, підтвердила високий рівень теоретичних знань та професійну компетентність шляхом успішного складення відповідних іспитів.

Згідно з частиною восьмою статті 19 Закону атестація аудиторів здійснюється Комісією з атестації, до компетенції якої належать, зокрема, організація розробки та подання на схвалення до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю проектів нормативно-правових актів з питань атестації та професійного навчання аудиторів; затвердження програм іспитів; акредитація незалежних центрів оцінювання, визначення укладачів екзаменаційних завдань та осіб з перевірки екзаменаційних робіт; прийняття рішення про визнання кваліфікаційної придатності особи до провадження аудиторської діяльності.

Згідно з частиною десятою статті 19 Закону порядок складання іспитів при атестації аудиторів, у тому числі методика оцінювання кваліфікаційних іспитів, порядок розподілу коштів, які надійшли за складання іспитів, розробляються Комісією з атестації та подаються на схвалення до Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, який після схвалення передає їх для затвердження центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

Верховною Радою України прийнято Закон України від 20 вересня 2022 року № 2597-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад провадження аудиторської діяльності в Україні», яким внесено зміни до Закону, зокрема удосконалено норми щодо порядку атестації аудиторів з метою створення оптимальних умов для входження у професію молоді та досвідчених фахівців.

З метою здійснення атестації аудиторів належним чином розроблено проект наказу Міністерства фінансів України «Про внесення змін до Порядку складання іспитів при атестації аудиторів» (далі – проект наказу).

Проектом наказу передбачено, зокрема, що:

іспити складаються державною мовою у паперовій (письмово або із застосуванням комп'ютерної техніки) або електронній формі із застосуванням спеціального програмного забезпечення;

підготовку екзаменаційних завдань, рішень цих завдань та критеріїв їх оцінювання до складання теоретичних іспитів, спеціального та кваліфікаційного іспиту забезпечують визначені за рішенням Комісії з атестації укладачі;

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC003040000065FC2E00F6F4B300](#)

Підписувач [Марченко Сергій Михайлович](#)

Дійсний з [03.03.2023 13:04:40](#) по [03.03.2025 13:04:40](#)

Міністерство фінансів України

41040-06-5/12312 від 05.05.2023

укладачем іспиту може бути фізична особа, визначена Комісією з атестації, яка забезпечує підготовку екзаменаційних завдань, рішень цих завдань та критеріїв їх оцінювання згідно зі строковим трудовим договором (контрактом);

теоретичні іспити, спеціальний іспит та кваліфікаційний іспит проводяться (адмініструються) незалежними центрами оцінювання знань, акредитованими Комісією з атестації, згідно з регламентом проведення іспитів при атестації аудиторів;

особи, які включені до публічних реєстрів аудиторів країн – членів Європейського Союзу, Великої Британії, Сполучених Штатів Америки, Канади, Австралії, Нової Зеландії та Японії та допущені до проведення обов'язкового аудиту, які мають намір працювати в Україні, повинні скласти спеціальний іспит з підтвердження теоретичних знань з питань законодавства України у сфері аудиторської діяльності і бухгалтерського обліку, податкового законодавства та законодавства про єдиний соціальний внесок, трудового, цивільного, господарського законодавства, у тому числі корпоративного, та законодавства про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом;

кандидат в аудитори подає документи до Інспекції із забезпечення якості Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та реєструється для складання іспитів через електронний кабінет;

кандидати в аудитори за складання іспитів справляють плату у розмірі, визначеному Комісією з атестації, але не більше однієї мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня звітного року (у разі зарахування теоретичного іспиту плата не справляється).

Для цілей визначення регуляторного впливу проекту наказу використано дані Реєстру суб'єктів освітньої діяльності Міністерства освіти і науки України, згідно з якими підготовку магістрів за спеціальністю «Облік та оподаткування» станом на 13 квітня 2023 року здійснюють 111 суб'єктів освітньої діяльності, якими потенційно можуть бути подані документи для акредитації Комісією з атестації як незалежного центру оцінювання знань для проведення (адміністрування) теоретичного іспиту, спеціального та/або кваліфікаційного іспиту, які складають кандидати в аудитори (<https://mon.gov.ua>).

Відсутність єдиних вимог до суб'єктів господарювання, які можуть бути акредитованими Комісією з атестації для проведення (адміністрування) відповідних іспитів, унеможливує забезпечення рівного доступу всіх суб'єктів господарювання до процесу атестації аудиторів в Україні.

Загалом неврегулювання питання щодо нормативно-правового забезпечення складання іспитів при атестації аудиторів призведе до неможливості проходження атестації кандидатами в аудитори та аудиторами, що спричинить «зупинку» розвитку ринку аудиту в Україні, з огляду на неможливість провадження аудиторської діяльності відповідно до Закону.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	-
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-
У тому числі суб'єкти малого підприємництва	-	-

Врегулювання зазначеного питання не може бути здійснено за допомогою: ринкових механізмів, оскільки питання регулюється виключно нормативно-правовими актами;

чинних регуляторних актів, оскільки чинний Порядок складання іспитів при атестації аудиторів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 06 липня 2020 року № 399, не містить норм, передбачених Законом.

II. Цілі державного регулювання

Ціллю державного регулювання є:

встановлення порядку складання іспитів при атестації аудиторів;

встановлення єдиних вимог до незалежних центрів оцінювання знань з метою їх акредитації Комісією з атестації для проведення (адміністрування) теоретичного, спеціального та/або кваліфікаційного іспиту, які складають кандидати в аудитори;

приведення власних нормативно-правових актів у відповідність із Законом України від 20 вересня 2022 року № 2597-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад провадження аудиторської діяльності в Україні».

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Альтернативні способи досягнення цілей державного регулювання:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишити без змін
Альтернатива 2	Затвердити Порядок складання іспитів при атестації аудиторів

Інших альтернативних способів вирішення існуючої проблеми не існує.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні, оскільки збереження існуючого стану не забезпечить досягнення цілей державного регулювання і не забезпечить вирішення проблеми	Неврегулювання питання щодо нормативно-правового забезпечення складання іспитів при атестації аудиторів не забезпечить реалізацію норм Закону та досягнення цілей державного регулювання
Альтернатива 2	Наявні, оскільки затвердження Порядку складання іспитів при атестації аудиторів забезпечить реалізацію норм Закону, досягнення цілей державного регулювання та проведення атестації аудиторів відповідно до європейських стандартів, що сприятиме розвитку аудиторської діяльності в Україні, що зі свого боку підвищить рівень довіри з боку потенційних інвесторів та рівень зацікавленості в аудиторях України на ринку праці	Відсутні, оскільки розробка, погодження та прийняття регуляторного акта здійснюється посадовими особами відповідних державних органів в межах їхньої компетенції, що не потребує додаткових витрат бюджету на додаткову оплату праці відповідних спеціалістів

Проект наказу не розповсюджується на сферу інтересів громадян.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	-	111*	-	-	111
Питома вага групи у загальній вазі кількості, відсотків	x	100	x	x	100

* Суб'єкти освітньої діяльності, якими потенційно можуть бути подані документи для акредитації Комісією з атестації як незалежного центру оцінювання знань для проведення (адміністрування) теоретичного іспиту, спеціального та/або кваліфікаційного іспиту, які складають кандидати в аудитори, умовно можна віднести до середніх підприємств.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Відсутність єдиних вимог до суб'єктів господарювання, які можуть бути акредитованими для проведення (адміністрування) теоретичного, спеціального та кваліфікаційного іспиту, унеможливило забезпечення рівного доступу всіх суб'єктів господарювання до процесу атестації аудиторів в Україні
Альтернатива 2	Визначення вимог для отримання суб'єктами господарювання акредитації як незалежних центрів оцінювання знань дозволить цим суб'єктам господарювання брати участь у проведенні відповідних іспитів, що сприятиме розвитку та прозорості процесу допуску аудиторів до професії відповідно до європейських вимог	Відсутні

Витрати на одного суб'єкта господарювання, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

№ з/п	Витрати	Розмір витрат на 1 суб'єкта господарювання в рік
1	Забезпечення спеціального програмного забезпечення для складання іспиту в електронній формі, тис. грн	43,96
2	Оренда приміщення для проведення іспиту, тис. грн	37,52
3	Витрати на оплату послуг екзаменаційного персоналу, тис. грн	50
4	Витрати на екзаменаційну документацію для складання іспиту у паперовій формі (папір та конверт) (150+10) x 100 ¹ , тис. грн	16
5	Сумарні витрати суб'єкта господарювання, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 1+2+3+4), тис. грн	147,48 ²

¹ Орієнтовна кількість кандидатів в аудитори.

² Відповідно до кошторису організації та проведення іспиту, затвердженого рішенням Комісії з атестації від 27 грудня 2022 року № 5/35/41.

6	Кількість суб'єктів господарювання, на яких буде поширено регулювання, одиниць	111
7	Сумарні витрати суб'єктів господарювання, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 5 x рядок 6), тис. грн	16 370,28

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, грн
Альтернатива 1. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта	X
Альтернатива 2. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта	16 370,28 тис. грн в рік

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	Не дозволяє досягнути поставлених цілей державного регулювання, оскільки не забезпечується виконання вимог Закону в частині атестації аудиторів, зокрема акредитації незалежних центрів оцінювання знань, що призведе до «зупинки» ринку аудиту в Україні через неможливість провадження аудиторської діяльності
Альтернатива 2	4	Дозволяє досягнути поставлених цілей та реалізувати норми Закону, що забезпечить акредитацію незалежних центрів оцінювання знань та створить належні умови для проведення відповідних іспитів, що зі свого боку забезпечить відповідність процесу допуску до професії європейським вимогам

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Відсутні	Відсутність нормативно-правового	Є найгіршою з альтернатив, оскільки не забезпечує досягнення

		врегулювання, зокрема акредитації незалежних центрів оцінювання знань, не сприятиме належному процесу атестації аудиторів в Україні, зі свого боку це знизить рівень довіри з боку потенційних інвесторів та рівень зацікавленості в аудиторів України на ринку праці	цілей державного регулювання та виконання вимог законодавства в частині атестації аудиторів, а також обмеження діяльності суб'єктів господарювання, які можуть бути залучені до процесу атестації аудиторів. Не відповідає ні інтересам суб'єктів господарювання, ні держави. Будь-які вигоди відсутні
Альтернатива 2	Врегулює питання акредитації незалежних центрів оцінювання знань та надає можливість суб'єктам господарювання брати участь у проведенні відповідних іспитів, що сприятиме прозорості процесу допуску аудиторів до професії відповідно до європейських вимог	Витрати держави відсутні, при цьому витрати незалежних центрів оцінювання знань, пов'язані з проведення іспитів, є незначними	Є оптимальною та найкращою серед запропонованих альтернатив, оскільки відповідає вимогам регуляторної політики і досягає цілей державного регулювання, є вигідною як для суб'єктів господарювання, так і для держави

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізм дії регуляторного акта.

Основним механізмом для розв'язання визначеної проблеми є прийняття регуляторного акта та фактична реалізація його положень.

Прийняття регуляторного акта забезпечить проведення атестації на здобуття кваліфікації аудитора відповідно до вимог Закону.

2. Організаційні заходи впровадження регуляторного акта в дію.

Для впровадження регуляторного акта необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України.

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає. Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів. Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація наказу не передбачає фінансових витрат з боку державних органів та відповідно додаткових видатків бюджету.

Регуляторний акт не стосується підприємств, що є представниками мікро- та малого підприємництва. Відповідно Тест малого підприємництва (М-Тест) згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводився.

Матеріально-технічне та методичне забезпечення діяльності Комісії з атестації здійснюється Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Комісія є постійно діючим колегіальним органом і працює на громадських засадах, яка здійснює, у тому числі акредитацію незалежних центрів оцінювання.

Отже, забезпечення процесу акредитації Комісією з атестації незалежних центрів оцінювання не потребуватиме додаткових фінансових витрат з Державного бюджету України.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Термін дії є необмеженим, оскільки Закон, на виконання вимог якого розроблено проект наказу, має необмежений термін дії.

Зважаючи на те, що регуляторний акт є актом, розробленим відповідно до норм Закону, у разі внесення змін до цього Закону регуляторний акт має бути приведений у відповідність з такими змінами.

Зміна терміну дії акта можлива в разі зміни правових актів, на виконанні вимог яких базується проект.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до законодавства – з дня його офіційного опублікування.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів, пов'язаних з дією акта, не передбачається.

Дія регуляторного акта обов'язково поширюється на суб'єктів господарювання (незалежні центри оцінювання знань).

Показниками результативності дії регуляторного акта є:

розмір надходжень до державного бюджету – додаткових надходжень до державного бюджету не передбачається, оскільки запропоновані норми проекту наказу не встановлюють додаткових стягнень до державного бюджету від суб'єктів господарювання;

кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта;

кількість незалежних центрів оцінювання знань, які подали документи для акредитації;

кількість незалежних центрів оцінювання знань, які отримали акредитацію;

розмір коштів і час, що витратимуться незалежними центрами оцінювання знань, пов'язаними з виконанням вимог акта;

кількість скарг/звернень від незалежних центрів оцінювання знань, пов'язаних із дією регуляторного акта;

рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта – високий.

Проект акта розміщено на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України (<https://mof.gov.ua>).

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись шляхом статистичного методу.

Базове відстеження результативності здійснюватиметься після набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження буде здійснюватися через рік, але не пізніше двох років з дня прийняття регуляторного акта.

Періодичне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься раз на три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

У разі виявлення неврегульованих та/або проблемних питань на підставі аналізу зауважень та пропозицій державних органів, суб'єктів господарювання ці питання будуть врегульовані шляхом унесення відповідних змін до регуляторного акта.

Виконавцем заходів з відстеження результативності дії регуляторного акта є Міністерство фінансів України.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО